

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА менеджменту, управління проектами і логістики
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

вересня 20 19 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління конкурентоспроможністю підприємств

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 «Менеджмент»

(шифр і назва спеціальності)

овітньо-професійна програма «Проектний менеджмент»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь магістр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник Млодецький Віктор Ростиславович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтегрування України до світової економічної спільноти потребує глибокого переосмислення сутності і рушійних сил формування й трансформації систем управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств та пошуку нових джерел конкурентних переваг шляхом створення інноваційних засад зростання конкурентоспроможності.

Висвітлено теоретико-методичні та прикладні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. Розкрито функціональні основи розвитку конкурентних відносин, враховуючи інституційні чинники конкуренції та державного регулювання економіки. Охарактеризовано інформаційно-аналітичне та методичне забезпечення діагностики, стратегічного аналізу, оцінювання ефективності формування і забезпечення конкурентних переваг та управління конкурентоспроможністю підприємства. Висвітлено аспекти програмного моделювання та реалізації соціально відповідальної політики підвищення конкурентоспроможності підприємства.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			II	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3,0	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30		30	
лекції	16		16	
лабораторні роботи				
практичні заняття	14		14	
Самостійна робота, у т.ч:	60		60	
підготовка до аудиторних занять	4		4	
підготовка до контрольних заходів	4		4	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	22		22	
підготовка до екзамену	30	1	30	
Форма підсумкового контролю	екзамен			

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств» полягає в обґрунтуванні конкурентної стратегії, яка визначає конкурентоспроможність продукції і підприємства. Оволодіння студентами основ знань і практичними навичками у питаннях розробки стратегії підприємств в умовах конкурентної взаємодії.

Завдання дисципліни є вивчення сучасних методів оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства і визначення важливих факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, які визначають рівень його конкурентних переваг. Формування у студента теоретичних знань та практичних навичок по утворенню ефективно функціонуючих систем забезпечення конкурентоспроможності управління на усіх організаційних рівнях. *Предмет:* загальні законодавчі, організаційні, економічні умови, які формують систему внутрішніх та зовнішніх факторів які впливають на рівень конкурентоспроможності підприємства.

Пререквізити дисципліни. Програма дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств» органічно пов'язана з програмами інших дисциплін підготовки фахівців, насамперед «Основи менеджменту», «Маркетинг», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Стратегічний менеджмент», «Основи бізнесу», які передують вивченню даної дисципліни..

Постреквізити дисципліни. Дисципліна «Управління конкурентоспроможністю підприємств» є основою для вивчення дисциплін «Ділове адміністрування», «Управління проектами» виробнича практика (стажування, переддипломна практика, кваліфікаційна робота.

Компетентності:

Загальні:

ЗК₁ – здатність до абстрактного мислення та системного аналізу, пошуку, опрацювання, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами;

ЗК₂ – здатність самостійно здійснювати наукові дослідження, продукувати гіпотези, визначати наукові проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень;

ЗК₆ – здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї;

ЗК₈ – здатність до застосовування концептуальних і базових знань держаних стандартів, нормативних і методичних документів, що регламентують організацію робіт на підставі розуміння предметної області і професії менеджера.

Спеціальні

СК₁ – здатність обирати та використовувати компетенції, методи та інструментарій менеджменту і логістики, у тому числі у відповідності до міжнародних стандартів;

СК₂ – здатність встановлювати критерії, за якими організація визначає подальший напрям розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани, спрямовані на забезпечення високого рівня логістичного сервісу та якості в логістичних системах;

СК₆ – здатність аналізувати, структурувати проблеми і відхилення в управлінні інтегрованими матеріальними потоками та забезпечувати умови їх реалізації;

СК₇ – здатність до управління часом та ефективним використанням обмежених ресурсів;

СК₁₀ – здатність проектувати ланцюги постачань, узгоджувати стратегію ланцюга постачань з бізнес-стратегією, визначати вплив ланцюга постачань на конкурентні переваги підприємства, підвищення гнучкості та стійкості, збалансування економічних інтересів його учасників;

СК₁₃ – здатність формувати логістичні стратегії у відповідності до загальної стратегії та життєвого циклу організації.

Програмні результати навчання.

ПРН₁ – встановлювати зв'язки між елементами системи управління організацією, вміти користуватися загальнонауковими методами, зокрема синтезу і аналізу;

ПРН₃ – застосовувати концепції, методи та інструменти менеджменту і адміністрування для результативного та ефективного управління організацією;

ПРН₅ – планувати діяльність організації на стратегічному та тактичному рівнях;

ПРН₉ – вміти управляти організацією, її змінами, здійснюючи їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення, у тому числі у відповідності до міжнародних стандартів з обов'язковим урахуванням вимог забезпечення якості;

ПРН₁₄ – ідентифікувати зміни середовища, кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, критично оцінювати наслідки продуктованих ідей та прийнятих рішень в умовах невизначеності та ризику.

Методи навчання з метою активізації процесу навчання під час лекцій та практичних занять використовуються методи креативної дискусії, «альтернативних груп», «круглого столу», презентація, робота в малих групах тощо.

Форми навчання: колективні, групові, індивідуальні; аудиторні, позааудиторні.

Навчальний процес вивчення дисципліни здійснюється у таких формах:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі			
	усього	л	п	с/р
Змістовий модуль 1.				
Тема 1. Конкуренція як економічна категорія.	4	2		2
Тема 2. Конкурентне середовище підприємства.	5	2		3
Тема. 3. Економічна сутність конкурентоспроможності підприємств.	9	2	2	5
Тема 4. Системний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства.	11	2	4	5
Разом за змістовим модулем 1	29	8	6	15
Змістовий модуль 2.				
Тема 5. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції.	6	2	2	2
Тема 6. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємств	7	2	2	3
Тема 7. Методи оцінки конкурентного положення підприємства на ринку	9	2	2	5
Тема 8. Розробка конкурентної стратегії підприємств.	9	2	2	5
Разом за змістовим модулем 2	31	8	8	15
Підготовка до екзамену	30			30
Усього	90	16	14	60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Тема 1. Конкуренція як економічна категорія.	2
2	Тема 2. Конкурентне середовище підприємства.	2
3	Тема. 3. Економічна сутність конкурентоспроможності підприємств.	2
4	Тема 4. Системний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства.	2
5	Тема 5. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції.	2
7	Тема 6. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємств.	2
8	Тема 7. Методи оцінки конкурентного положення підприємства на ринку.	2
9	Тема 8. Розробка конкурентної стратегії підприємств.	2
12	Усього	16

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ Зан.	Тема занять	Кількість годин.
1	Розрахунок конкурентоспроможності товару (диференційний метод)	2
2	Розрахунок конкурентоспроможності товару (комплексний метод)	2
3	Методи експертного обґрунтування впливу факторів які впливають на конкурентоспроможність продукції.	2
4	Прогнозування на базі параметричних процесів (метод екстраполяції)	2

5	Економічне обґрунтування варіантів управлінських рішень по впровадженню варіанту стратегії підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.	4
6	Визначення надійності досягнення планових показників при реалізації стратегічних планів розвитку.	
7	Розрахунок конкурентоспроможності підприємства	2

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	4
2	підготовка до контрольних заходів	4
3	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	22
4	підготовка до екзамену	30
	Тема 1. Зв'язок конкуренції і монополії.	2
	Тема 2. Модель п'яти сил конкуренції.	2
	Тема 3. Ланцюг створення вартості для формування конкурентних переваг. Піраміда конкурентних переваг і конкурентоспроможності.	4
	Тема 4. Зміст зовнішнього середовища, цільової керованої підсистеми та підсистеми забезпечення системи. Підходи до системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства.	2
	Тема 5. Параметри та показники конкурентоспроможності продукції.	4
	Тема 6. Метод визначення конкурентоспроможності підприємства – бенчмаркінг.	4
	Тема 7. Метод PIMS. Метод «Мак – Кінсі».	2
	Тема 8. Загальні стратегії конкуренції.	2
	Всього	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи та засоби діагностики успішності навчання: поточне усне опитування; тестування; розв'язування практичних задач; опрацювання теоретичних і практичних завдань, винесених на самостійну роботу.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів поточної діяльності здійснюється в балах в залежності від виду діяльності студента.

Поточний контроль знань та вмінь студента оцінюється за 100 бальною шкалою при обов'язковому виконанні змісту навчального плану дисципліни, що вивчається.

Оцінювання результатів контролю здійснюється в залежності від виду навчання.

Максимальна оцінка знань теоретичного матеріалу дисципліни, що вивчається, – 40 балів.

Максимальна оцінка навичок та вмінь з практичного матеріалу дисципліни, що вивчається – 40 балів.

Максимальна оцінка знань з самостійної роботи студента – 20 балів.

Критерії оцінки теоретичних знань за змістовими модулями

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за змістовими модулями	
			Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
1.	Відвідування лекційних занять	2 бали за відвідування студентом кожного лекційного заняття	0 - 8	0-8
2.	Якість складання тестів	2 бал за кожну вірну відповідь на питання	0-32	0-32
		Разом:	0-40	0-40

Критерії оцінки практичних навичок та вмінь за змістовими модулями

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за змістовими модулями	
			Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
1.	Відвідування практичних занять	2 бали за відвідування студентом кожного практичного заняття	0 - 8	0-6
2.	Якість виконання і захист практичних завдань	Виконання і захист практичних завдань відповідно максимальним вимогам щодо їх якості	22-32	22-34
		Виконання і захист практичних завдань з незначними зауваженнями щодо їх якості	15-21	15-21
		Виконання і захист практичних завдань відповідають мінімальним вимогам щодо їх якості	8-14	8-14
		Виконання і захист практичних завдань не відповідають мінімальним вимогам щодо їх якості	1-7	1-7
		Присутність студента на занятті, але не готовність його до виконання завдання	0	0
		Разом:	0-40	0-40

Критерії оцінки знань з самостійної роботи студента за змістовими модулями

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за змістовими модулями	
			Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
1.	Якість виконання і захист самостійної роботи	Всі види самостійної роботи виконано якісно у встановлений термін	16-20	16-20
		Всі види самостійної роботи виконано з незначними зауваженнями щодо якості її виконання (доповідь, конспект, усне опитування)	11-15	11-15

		Всі види самостійної роботи виконано з мінімальним вимогам щодо якості її виконання	6-10	6-10
		Всі види самостійної роботи виконано з мінімальним вимогам щодо якості її виконання	1-5	1-5
		Не виконання студентом самостійної роботи	0	0
		Разом:	0-20	0-20

Критерії екзаменаційної оцінки

Екзаменаційний білет складається з 3 теоретичних питань.

Критерії екзаменаційної оцінки

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Відповіді на теоретичні питання		
			1 питання	2 питання	3 питання
1.	Якість відповіді	При відповідях на питання студент показує високий рівень знання теоретичного матеріалу, посилається на літературні джерела провідних фахівців з дисципліни	23-35	23-35	23-30
		При відповідях на питання студент показує високий рівень знання теоретичного матеріалу, але не посилається на літературні джерела провідних фахівців з дисципліни	19-22	19-22	19-22
		При відповідях на питання студент показує добре знання теоретичного матеріалу, але відповідає не впевнено, формулювання термінів не точне, маються незначні помилки, на додаткові питання відповідає вірно.	15-18	15-18	15-18
		При відповідях на питання студент показує середній рівень знання теоретичного матеріалу, відповідає не повно та не впевнено, формулювання термінів не точне, на додаткові питання відповідає вірно, але не впевнено.	12-14	12-14	12-14
		При відповідях на питання студент показує середній рівень знання теоретичного матеріалу, відповідає не повно та не впевнено, формулювання термінів не точне, на додаткові питання відповідає вірно, але не впевнено.	9-11	9-11	9-11
		При відповідях на питання студент показує низький рівень знання теоретичного матеріалу, відповідає	5-8	5-8	5-8

		не повно та не впевнено, формулювання термінів не точне, на додаткові питання відповідає не вірно та не впевнено.			
		При відповідях на питання студент показує мінімальний рівень знання теоретичного матеріалу, формулювання термінів не точне, на додаткові питання не відповідає.	1-4	1-4	1-4
		Студент не відповідає на теоретичні питання.	0	0	0
		Разом:	0-35	0-35	0-30

Підсумкова оцінка з дисципліни складається як середньоарифметичне з суми балів за двома змістовими модулями та балів з екзамену.

Порядок зарахування пропущених занять: магістри самостійно вивчають матеріал і готуються до співбесіди за темою пропущеного практичного заняття в зазначений викладачем час. Пропущені лекційні заняття зараховуються в разі опрацювання рекомендованої літератури й складання конспекту лекції.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі та нормативно-правові документи.

1. Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» [Електронний ресурс] від 18 лютого 1992р. №2132-ХІІ-ВР. Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
2. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [Електронний ресурс] від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР. Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
3. Закон України «Про захист економічної конкуренції» // Урядовий кур'єр. –2001.— №50. – С. 1-16.

Основна.

4. Должанський І.В. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. /І.В. Должанський, Т.О. Загорна. – К. : Центр навч. літератури, 2006. – 384 с.
5. Ковтун О.І. Конкурентоспроможність підприємства: стратегічний контекст: монографія. / О.І. Ковтун. ; УКООСПЛКА Львів, комерц. акад. – Л: Вид-во ЛКА, 2009. – 276 с.
6. Маркіна І.А. Методологічне забезпечення оцінки конкурентоспроможності підприємств в умовах СОТ і СС: монографія / І.А. Маркіна. В.Ф. Іванюта, П.В. Іванюта; Вищ. навч. заклад Укоопспілки «Полтав. ун-т економік, і торг.». – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2010. – 168 с.
7. Мостенська Т.Л. Системне забезпечення конкурентоспроможності підприємств України: монографія. / Т.Л. Мостенська, О.І. Драган, І.В. Суха – К.: НУХТ, ТзОВ Терно-граф», 2010. – 268с.
8. Портер М. Конкурентное преимущество. Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость ; [пер. с англ.] / Майкл Портер. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.
9. Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика: монографія / Н.П. Тарнавська. – Т.: Екон. думка, 2008. – 568 с.

Допоміжна

10. Варава Л.М. Управління конкурентоспроможністю на підприємствах : монографія / Л.М. Варава, О.А. Темченко. – Кривий Ріг: Вид. центр КТУ, 2009. – 254 с.
11. Воронкова А.Е. Управлінські рішення у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства: організаційний аспект: монографія / А.Е. Воронкова, Н.Г. Калюжна, В.І. Отенко; Східноукраїнськ. нац. ун-т ім. В. Даля. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 512с.
12. Давидова О. Ю. Управління якістю продукції та послуг: навч. посібник / О. Ю. Давидова, І. М. Писаревський, Р. С.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Воронков А.Е. Управління конкурентоспроможністю підприємств. https://ndc-ipr.org › media › ndc_old › documents › Tishtnrj-Kizim-Pidryz
2. Лупак Р.Л. Васильців Т.Г. Конкурентоспроможність підприємств Л.2016. ww.lute.lviv.ua › Docs › Konkurentospromozhnist_p-va_Lupak__Vasileciv
3. Кліменко Управління конкурентоспроможністю підприємства. <http://posibniki.com.ua/catalog-upravlinnya-konkurentospromozhnistyu-pidpriemstva---klimenko-sm>
4. Романюк Л.М. Конкурентоспроможність підприємств. <https://core.ac.uk/download/pdf/84826189.pdf>

Розробник _____ (підпис) (В.Р. Млодецький)

Гарант освітньо-професійної програми _____ (підпис) (О.Ю. Уфімцева)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
менеджменту, управління проектами і логістики
Протокол від «20» вересня 2019 року № 3